

Дзвоник

№ 123

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 10 рік видання, червень, 2017 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 123, 2017 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Володимир СОСЮРА

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна
в просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,

у квітці, в пташині, в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячий усмішці, в дівочих очах
і в стягів багряному шумі...

Як та купина, що горить – не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових,

в грому канонад, що розвіяли в прах
чужинців в зелених мундирах,
в багнетях, що в тьмі пробивали нам шлях
до весен і світлих, і щирих.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну...

Любіть у труді, у коханні, у бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою –
і вічні ми будемо з нею!

Андрій МАЛИШКО

БАБУНЯ-ТРАВА

Бабуня-трава, жовтокоса й тиха,
Глянула з-під снігу – а в небі сонце.
Глянула вдруге – жайворон
в'ється,
Молоточками дзвонить
в синю тарілку.
– Еге ж, виходьте, мої травенята,
Березень! –

І висипали малі травенята
Рястом, проліском,
білим роменом
В луг, на подвір'я, попід ворота.
А чотири травки
в глиняний горщик
Вскочили на підвіконня
І заглядають в хату.

КІТ-ВОРКІТ

Кіт-воркіт біля воріт
Чеше лапкою живіт.
З'ївши мишку-побіганку,
Що робити по сніданку?

Чи погнати біля хати
Вслід за голубом-гінцем?
А чи вуси-довгоруסי
Почесати гребінцем?

Що робити, кіт не знає
За ворітьми у куці.
А над ним веселка грає.
Золоті несе дощі.

ЖУРАВЕЛЬ

Прилетів журавель
З невідомих земель,
А в нашій окрузі
Поселився в лузі.

Воду п'є, не просить дзбанку,
Ходить тихо, наче дід,
Жабу зловить до сніданку,
Другу зловить на обід.

Де у нього двір і хата?
Може, знищила війна?
Де у нього журавлята,
Журавлиха де, жона?

Може, загубив дорогу –
В журавля своя біда!
Стане в лузі на 'дну ногу,
Довго в воду загляда.

ЗАЄЦЬ-ПОБІГАЄЦЬ

Зайцю довговухий,
В лісі щось гуде.
Слухай мене, слухай,
Мисливець іде.

Заєць той хитрючий
Скік та скік.
– Я з мисливцем дружбу
Заведу навик.

Буду йому ранками
Роси стрясать,
Буду йому в південь
Дітей колисать.

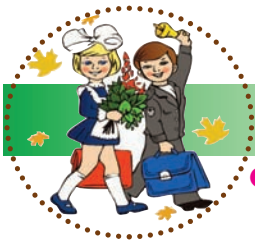
Йди, мисливцю лютий,
Баюньки-бай,
Зайця-побігайця
Не бий, не стріляй!

ПЕРЕПІЛКА

Ой летіла птиця –
Пе-ре-пе-ли-ця.
Не під небесами –
Житами, вівсами,
Гречками медвистими,
Пшеницями чистими.

Хвалилася птиця –
Пе-ре-пе-ли-ця:
– Здрастуй, спілий колосе,
Ясна зірко,
Діточок я вивела
Аж семірко!

– Не хвалися, птице,
Пе-ре-пе-ли-це!
Під моїми ж вусами,
Світлими та русими,
Зерна не облічено,
Числами не мічено:
Сім по сім,
Та ще сім,
Та в вершечку двадцять два,
Отакі мої слова,
Отакі ідуть жнива!

Микола КОРСЮК

КОЛИ РОДЯТЬСЯ ХРУЦІ

Пора весняна і наче баламутна. Стільки неспокійної радості й щемкої тривоги потиху наливає в душу, стільки снаги, що від того безпричинного безуму іноді приходиться кричати. Саме таку пору нашому героєві довелося пережити. Не будемо розголошувати його ім'я та прізвище, бо таке, назвемо диво, може трапитись з будь-ким із нас. Основне – не дивуватись, а щиро проїнятись усім тим і сприймати все з доброю розважливістю і тихим смішком.

Отож В. В. ще ніколи не гостював у доброго дідуса та бабусі, бо його батькам, що жили в далекому місті, ніколи через роботу не було викроїти часу, щоб привезти його сюди. Отак хлопцеві збігло років шість із гаком, коли батько прикотив його до свого рідного села. Подосі В.В. гупав завзято на майданчику м'яч, катався на кониках побіля міського парку, плавав у басейні, ласував морозивом, розважався. А тут – нічого. Ніде й м'ячем розігнатися, бо зразу в когось гепнешся, а то у вікно потрапиш. Вулиця вкрай вузька. І велосипеда в дідуса нема. А про скейборд тут не чули. Тож хіба нидій мовчки й кішку сплячу за вушко скрадливо смикни, щоб бабуся не спіймала на гарячому, бо буде біда. А на вулиці – пусто. Мертво. Всі в полі. Оранка. Сиди тихо з бабусяю, мотай надокучливі забаганки,

бо дід теж коло плугатарів. Воли чи коні водить. В.В. не подобається таке діло, а дідусеві це – приємно, душа радіє, як то орють землю, свіжу борозну перекидають. На неї стиха осідають ворони, вибираючи черв'яків, жуків різних та хруців. Дідусь радить В.В. гнати ворон,

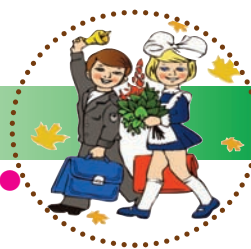
аби вони не розкошували на свіжозораній ниві та нищили хруців, але йому це чомусь не подобається і вже через хвилин десять мовчки пряде до бабусі. Там теж нецікаво. Борщ вариться, сорока крикче на осокорі, горобці копошаться на подвір'ї в спориші та ще квочка походжає гордо по подвір'ю з табуном жовтодзьобих. І бабуся час від часу виходить на поріг і кричить на сороку,

яка в кожную мить готова вхопити курча.

– Ач, клята, свіжини захотілось?!

В.В. сидить на цементних сходах до кухні і нуда його знемагає. Вчора спробував вчити курча літати. Отож спіймав, підкинув, а воно недолуге не схотіло. Впало і лопнуло. Бабуся вуха накрутила, а В.В. й досі не розуміє, чому воно не вміє літати. Ось горобці крихітні, а вміють. Одне, що подобається В.В. – оце коли дід корову доїть. Власне, як він готується до цього. Наче до якогось вагомого дійства. Тихо, спокійно, умиротворено. В.В. боїться підходити до

(Продовження на 5 стор.)

(Продовження із 4 стор.)

корови, а дід ні. Він спочатку прив'язує червоною стрічкою коров'ячий хвіст до її ноги, бере дійницю і присуває стільчик. Потім мовчки вимиває дійки, ретельно витирає рядниною, а тоді, виливши воду з дійниці, мовить щось заспокійливе до корови і починає доїти. Господи! Як він це гарно й уміло робить! Перебирає пальцями дійки, наче на п'яніно грає натхненно, увесь поринутий у цю гру. В.В. дивиться захоплений, милується із хлівних дверей і якась дивна млюсть охоплює його. Він би годинами отак стояв, милувався глибоким спокоєм, заплющивши очі й затаївши подих, і вслухався в оте тепле заспокоюче дзюркання свіжого шипучого молока. Та вся та розкіш триває недовго, і вже В.В. спішить вслід за дідусем, бо хоч він корови побоюється, головно її рогів, зате на кухні зразу ж спорожнює дві філіжанки ще пінного молока. Дідусь теж снідає! Але він молока не п'є, а перемішує його з теплою кулешою, що її зварила бабуся, і так їсть. В.В. мовчить, захоплено спостерігає, як дід смакує те їдло, а коли молоко стікає з його бороди і він незугарно стирає його твердою долонею В. В. хочеться підбігти до дідуса й гаряче цмокнути в щоку, але він не наважується, бо дідусь зразу ж скаже:

– Та ти що? Хіба я каліка, Господи Боже.

Дідусь не каліка, але бабуся весь час його кволить.

– Пішов би в поле, як там земля подивився.

Здебільшого дідусь одмовчується. Сидить тихо на канапі й, здається, спо-

кійно думку за думкою перемелює. І ніхто не розгадає, що таїть він у тому впертому, такому задеристому мовчанні. В.В. глядить на його спокійне обличчя й такі тихі очі, хвилюється, бо знає, що дідусь швидко скаже йому щось розумне. Але таке, що він дотепер не чув. І воно сталося.

– Ходімо, синку, бо скоро піде дощ.

В.В. дивується. Звідки взятися тому дощу, коли надворі ясно й погідно?! Небо чисте, безхмарне. Покректуючи, взявши сучковату палицю, і вони вже пішкують на вгород. В.В. вже достеменно знає, що й чого. Щебениста дорога тверда, аж терпнуть ноги, час від часу перехоплює дух, та йде, бо знає, що на межі вже розсипали листочки щепи й декотрі з них вже біліють несміливим тен-

дітним цвітом. Дідусь пильно призирається до тендітних пагінців, обличчя його якомось просвітлюється і лагідніє, час від часу щось мимрить чи то до себе чи то до їх, наче душа його осипається від суєти денної. І В.В. вкрай цікаво дивиться на задумане й водночас заклопотане дідове обличчя. Ні, воно лише розхлюпано-обнадійливе. І В.В. заспокоює себе й утверджує свою надію. Дідусь інколи прихилить долоню до котроїсь із гілок, але не так щоб торкнутись її, інколи щось прокаже до неї, а В.В. пройде стиха повз ряд молодих деревцят, щоб не турбувати дідуса. Він накінець погладить В.В., і вони вже змирені протилежною межею вертаються до бабусі, яка клопочеться на кухні, бо скоро свято, празник. Дійсно, надспіває Великдень.

(Далі буде)

Марія ЧУБІКА

КВАПИТЬ ЧЕРВЕНЬ У ЛІТО

От і настав гарячий місяць – червень. Все навкруг буяє, квітує, бо природа ожила. Кожний листочок трави та квіток розкривається перед сонячним теплом.

Ми, зачаровані, роздивляємось і милуємось ніжними квіточками, на які сідають бджілки.

Вони дуже роботящі. Весь день літають із квітки на квітку та збирають нектар, щоб опісля обдарувати діточок смачним медом.

Ожила й розквітла навколишня природа. Радісно всміхається золоте, гаряче сонечко. Вже часто із високої трави вискакують зелено-сірі коники, які гойдаються на кінчиках стебел, а опісля стрибають у госту траву.

На високому стовбурі дерева видніється дупло. В ньому невеликий отвір, крізь який влітають і вилітають бджоли. Напевно дикі.

– Бабусю, бабусю, то такі великі мухи там літають? – перепитала внучка.

– Ні, дитинко, ні, то бджоли, але майже дикі, – відповіла я і додала: – Цього місяця у птахів появляться пташенята, яких їхні батьки будуть годувати, – сказала я внучці.

– Бабусю, скажи, чим вони годуються? – перепитала дівчинка.

– Синички шукають жуків, мух, гусениць і приносять своїм малятам, які безперестанку роззявляють свої дзьоби. А мама чи тато знову і знову летять за поживою.

– Вони не беруть їжу одне від другого? – поцікавилася дівчина.

– Ні, дитинко, ні. Той, кому вже мама дала їжу, більше не просить, тобто не роззявляє

ротик, – відповіла я! – Знай, що їхнім батькам потрібно дуже багато разів летіти за поживою. Але вони працювита та люблячі батьки.

– Бабусю, бабусю, чуєш, зозуля кує! – скрикнула Алочка і продовжила: – Ой, як гарно, – і повторила за зозулею: ку-ку! ку-ку! ку-ку!

– Як добре, що зозулька у нашій саду, – мовила я.

– А чому, бабусю? – перепитала мала.

– Тому, що зозулька не боїться гусені, а поїдає її, – відповіла я і додала: – Але запам'ятай, що вона ніколи не робить собі гніздечко, не висиджує пташенят. Свої яєчка підкидає у синичене

гніздечко або до інших птахів.

– А вона живе у нас і через зиму? – поцікавилася внучка.

– Ні, дитинко, ні. Вона летить раніше за інших птахів у далекі теплі краї, де зимує і рідна її мама.

– Ми знову почули: Ку-ку! Ку-ку! Ку-ку!

– Як гарно вона кує, – прошептала дівчина, мов не хотіла наполохати її.

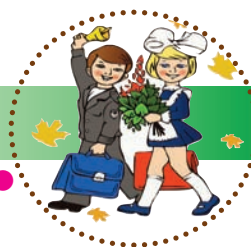
Ще довго, мов зачаровані, ми сиділи в саду, нарвали квіточок, сплели віночок і нарешті подалися до хати.

Скоро дівчинка заснула. Уві сні на устах її усмішка сяяла.

Я потихенько співала внучці:

*Ку-ку, ку-ку,
Чути в ліску.
Ходім, співаймо,
Радо вітаймо,
Божу, красну*

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)

(Продовження з минулого числа.)

Дійові особи	ОЛІМПІЯ , балерина
БОГДАН , шахіст	ВАЛЕНТИНА , святкована
АНКА , двоюрідна сестра Богдана	АУРОРА , подружка Олімпії
АНДРІЙ ВОЛОШИН , футболіст	МОНІКА , подружка Джордже
АНДРЕЯ , сестра Андрія.	ДІДІЯНА , подружка Моніки
ЕМІЛЬ , каратист	ДІВЧИНА ПЕРША ,
ДЖОРДЖЕ , поет	ДІВЧИНА ДРУГА

(Входить Джордже не стукаючи в двері.)

Джордже: Як, не подарувати їй нічого, та ж це...

Анка: (виходить з кухні):

Богдан має рацію, краще не дарувати нічого, ніж дарувати беззубу коняку.

Богдан: Тоді, ось як стоїть справа: я даю тобі набір фломастерів, 18 кольорів в слайдер-пеналі, вони не Color & Relax, але за те не треба їх замочувати у воді, щоби писали, і ти, подаруєш їх Валентині, бо дарувати отриманий подарок – це святе діло, сам знаєш.

Джордже: І що я повинен дати тобі замість фломастерів?

Богдан: Нічого.

Джордже (здивовано): Нічого?!

Богдан: Нічого, нічогосінького...

Джордже: Не розумію, нічого.

Богдан: Спочатку тобі треба зрозуміти золоте правило, а опісля зрозумієш все (Витягає з шухляди набір фломастерів і подає його Джорджу).

Тримай набір фломастерів, я йду подзвоню Валентині і Аурорі і Моніці.

Анка: Ти повинен зателефонувати Олімпії, ти ж їй присвятив два голи...

Богдан: Щоб була ти здоровою! Я ж запросив її, ще перед матчем. Тепер іду дзвонити і мчу в квітковий магазин, щоб

підібрати букет квітів для Валентини.

Анка: Тоді я повертаюся до своїх пирогів.

(Анка йде до кухні.)

Богдан: Джордж, у тебе є час, щоб поміркувати про золоте правило: Що тобі не подобається ...

(Богдан виходить.)

Джордж: Золоте правило, гм, має бути дорогим, якщо воно золоте, але воно зовсім просте і не важко дотримуватись його. Ніколи не роби іншим того, чого ти б не хотів, щоб робили тобі. Давайте подивимося, як ми стоїмо з ним, я смакаю Моніку за коси, мені б сподобалося, якщо б мене хтось постійно смакав за коси?.. Але в мене їх немає... ха-ха-ха... а якщо б вони у мене були? ... Ну, тоді я була б дівчиною, і якщо хтось смакав був мене за коси, це означало б, що я йому дуже подобаюсь, не знають, як дівчата не розуміють, що ми, хлопчики, смакаємо їх за коси, тільки через те, що вони нам дуже подобаються. Хіба це так важко зрозуміти?..

(входить Олімпія).

Олімпія: Привіт поете!

Джордж: Привіт балерино!

Олімпія: Кажеш так стоїть справа зі смаканням за коси, а я не знала чому Андрій весь час мене смакає?

Джордж: А Богдан не смакав тебе ні разу?

Олімпія: Богдан тихий хлопчик, він не смакав мене ні разу.

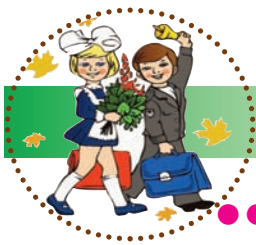
Джордж: Цікаво, дуже цікаво і дивно одночасно.

Олімпія: Що тут дивного? Але, звідки цей запах пирогів?

Джордж: З кухні.

Олімпія: Тільки не говори мені, що шахіст, футболіст і математик почав пироги пекти?..

Джордж: Ні, це двоюрідна сестра (Продовження на 9 стор.)

Як селянин доїв «цапів»

Весняного дня король Матяш вивів своїх вельмож на поле, щоб бачили, як селяни сіють кукурудзу і садять картоплю. Коли панство досить находилося й хотіло відпочити, зустріли орача, котрий спинив воли й, сидячи на плузі, потягував піпу.

Матяш здалека впізнав цього чоловіка, бо той колись служив у його ... армії, був мудрий і фіглярний.

– Дай боже доброго здоров'я! – привітався король.

– І вам! – підняв клібаню селянин.

– Гей, брате! Чи далеко ще далеко? – кидає фіглю Матяш.

– Та... Се буде далі, як моєму воліві за рогами, – відповідає сміючись орач.

– Но, ще доста добре... А за скільки робиш?

– За три золоті.

– І всі сам проживаєш?

– Ой, ні! Я проживаю тільки один золотий, другий зичу, а третім борг сплачую.

– Дуже добре ділиш! – похвалив Матяш чоловіка.

Пани, які слухали цю бесіду короля з простим селянином, лиш витріщили очі, бо нічого не могли второпати.

– А скільки тепер із тридцяти двох? – продовжує король.

– Гей, тут біда, пресвітлий царю, бо тридцять два вже лише дванадцять!

– Гм, та це вже і справді біда! Но, айбо цапів ще зумів би подоїти, ні?

– Та цапів би ще і подоїв, якби тільки були... Айбо біда, що вже не маю дій-

них, – засміявся селянин.

Матяш теж засміявся, бо вони добре зрозуміли один одного.

– Та будь здоровий, чоловіче, але пам'ятай, оцю нашу бесіду нікому не розтлумачуй, доки не зустрінешся з моїм світлим лицем, – сказав на прощання король орачеві.

Відійшли вельможі недалеко в ліс, де собі полягали на зелену траву, в холодок. І

Матяш спитав сміючись:

– Но, панове, котрий зрозумів мою бесіду з селянином? Хто з вас її розтлумачить, тому даю високий чин. Тут півгодини будемо відпочивати, і кожний най подумає.

І Матяш задрімав.

А пани? Гей! Їм кожному хотілося мати високий чин. Думали, думали, а потім один устав

потихеньку й поза корчі, гадаючи, що ніхто не бачить, пішов на поле до старого.

Але те саме зробили один пан за другим. Коло селянина всі зустрілися й вирішили, що мусять розтлумачити його бесіду з королем, хоч би за це дорого вони заплатили.

І почали:

– Чоловіче добрий, що значить – «Чи далеко ще далеко?»

Орач поклав клібаню на землю.

– Платіть по золотому, то вам поясню... Кинули пани кожний по золотому, і чоловік сказав,

– Король мене зазвідав: чи далеко ще

(Продовження на 9 стор.)

(Продовження із 7 стор.)

Богдана Анка пече пиріжки, зараз з'являться Андрея, Андрій, Еміль каратіст, Валентина, Аурора може й Моніка...

Олімпія: О, Аурора не хочу і чути про неї... вона... вона...

Джордж: Вона гарна дівчина, розумна, любить астрономію і була твоєю найкращою подругою, чи не так?

Олімпія: Ну ти сказав добре, що була, тому що вже не є.

Джордж: Ви посварилися? З якоїсь причини, якщо це не секрет? ...

Олімпія: Аурора має книгу з фотографіями відомої балерини Маї Плісецької, і ти розумієш, не хоче мені позичити...

Джордж: Важко повірити, я вважаю, що

це не можливо...

Олімпія: Ось бачиш! Хіба ти знаєш, що Аурора сердиться за будьяку дрібницю, а потім мстить ...

Джордж: І чому вона насердилась на тебе?

Олімпія: Хіба ж не говорю тобі... ні за що. Вона попросила від мене телескопа, якого мій батько привіз мені з Відня, а я не дала її, бо якби вона дивилась на зірки, у мене не було б з ким розмовляти про балет.

Джордж: І вона не позичила тобі книгу, відомо, що ні одна з вас не знає золотого правила, давай подивимося, чи ти знаєш його?

(Далі буде.)

(Продовження із 8 стор.)

далеко? Він хотів сказати, чи ще далеко виджу? Коли я служив у чорній армії, мене звали «Далеко», бо я мав дуже добрі очі. Я йому відповів, ще далі, як волів за рогами, себто ще доста виджу.

– А що значить – «За скільки ти робиш?»

– Платить.

Мусили пани кинути в клбаню ще по золотому.

– Оті три золоті, за котрі я роблю, складають одне ціле, лиш на троє поділене. З одної частини я сам живу, другу позичаю, себто дітей годую, аби вони мене на старі дні кормили, а третю частину за борг віддаю, себто утримую на неї своїх старих батьків, які мене вигодували.

– Се ж не так тяжко розуміти, – шепчуть межи собою пани, – а ми не здогадалися.

– А що значить – «Тридцять два тепер лише дванадцять»?

– Платить по золотому!

Мусили пани вишкребти з кишень останні гроші й кинути в клбаню.

– А се так треба розуміти! Король звідав, скільки в мене ще лишилося зубів, бо кожний знає, що в людини є тридцять два зуби, а я йому відповів, що маю вже лише дванадцять.

– Але ж і це не важко вгадати! – сердяться пани.

– А що означає – «Коли були б цапи, то ти б їх зумів подоїти?»

– Се вам поясню без грошей, – засміявся селянин. – Цапів я так дою, як тепер вас. Усе ваше золото видоїв у клбаню.

Пани заганьбилися і сердито говорять:

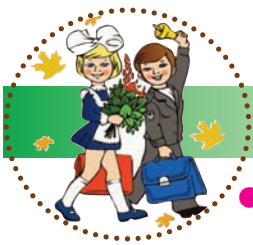
– Но, тепер ми розповімо королеві, що ти нам усе розтлумачив, хоч обіцяв мовчати, поки не зустрінеш його світле лице. Тепер тебе король покарає!

– Хіба я не зустрівся з царським світлим лицем? Таж я не раз зустрічався з ним: на кожному золотому є царське лице! Король Матяш наказав мені доти не говорити нашої таємниці, доки не буде заплачена світлим золотом.

Похнюпилися «подоєні цапи», помацалися там, де їх не свербіло, і... по одному, ховаючись за корчі, повернулися до короля Матяша. А той, коли всі були на місці, нараз ніби прокинувся від сну і, сміючись, каже:

– Приснилося мені, що той простий селянин, з котрим я мав бесіду, всіх великих цапів подоїв...

Посхиляли вельможні пани голови, але жоден не проговорив ні слова, як би у рот води понабिरалі.

Василина ГОЛОВЧУК

Щасливе дитинство

Як небагато потрібно дітям, на відміну від дорослих, щоб зробити їх щасливими.

У літні канікули із далекого міста приїхала внучка Олеся із родичами.

Тут в неї було багато двоюрідних братів та сестер, які зразу ж обкружили її з усіх боків.

Літні канікули скінчилися і Олеся повернулася додому, принісши з собою цілу горстку розповідей про сільське життя та все побачене тут.

Одного разу дитячий садок, який відвідувала Олеся, разом із вихователькою відвідали місцевий зоопарк.

Тут до них приєднався супровідник-гід, який мав відповісти на питання дітей, задовольнивши дитячу зацікавленість про тварин.

Першими стояли клітки із домашніми тваринами.

Олеся уважно оглянула клітку і аж не своїм голосом скрикнула:

– Я це знаю, я це знаю! – і, не чекаючи дозволу виховательки чи гіда, підійшла до першої клітки. І почала:

– Це курочки, я допомагала бабусі годувати їх, розсипаючи зернята кукурудзи та пшениці, водички пити давала, а вони мені, працюючі, несли яєчко. У бабусі їх багато і різних порід. Там є білі, чорні, попелясті, взуті та босі,

чубаті чи голошийки. А як вони вихваляються після того, як знесуть яєчко.

– Кот-ку-дак, кот-ку-дак, знесла яйце як кулак, боса ходжу, яйця несу, кот-ку-дак, кот-ку-дак. А півники їм підсобляють і підспівують: ку-ку-рі-ку, ку-ку-рі-ку!

А ще в бабусі були квочки із малими курчатами, такими пухнастими, пухенькими, наче плюшеві, але їх не можна брати у руки, квочка зразу скакала на тебе і могла подряпати обличчя.

А це качки. Так гарно виблискують на сонці різними барвами. Бабусині були німі, не вимовляли ані мак-мак.

Біля хати бабусі тече річка і я бачила, як по ній пливли качки, які стиха кликали мак-мак, наче говорили до своїх каченят, будьте обережні, пливіть поруч мене.

Мати-качка пливла попереду, а за нею вслід, одне за другим, малі каченята. А вже за ними закривав шнурочок батько качур.

У бабиної сусідки були гуси та малі гусенята, більшенькі, ніж бабусині курчата, але підійти до них було варко, не дозволяв тато-гусак. Він піднімав крила, сердито сичав, наче попереджав тебе.

А це корова із телятком, – продовжувала Олеся. – У бабусі теж є корова й

(Продовження із 10 стор.)

телятко. Я допомагала давати їм травички. Бабуся доїла корову, а я чекала із горнятком у руках на свіже молоко. Теля теж чекало, йому бабуся наливала у відерце. Коли допивали, на губах лишалися сліди білої піни, або як говорила бабуся, свіженького шуму. Вона легко сміялася і говорила:

– От ви обидві мої замазури.

– А він що, захворів, що не встає? – запитала і вже хотіла підійти до коника, але гід не дозволив наблизитися до тварин. – А я вже нарвала жмуток трави, щоб дати йому поїсти.

– Я їх не боюся, і в дідуся є коні. Я допомагала двоюрідному брату Андрію годувати їх. Він запрягав їх у віз, і ми разом їхали привезти із поля сіна. А ще я їхала верхи. Андрій взяв мене біля себе, і ми проходили селом, а нам вслід дивилися діти. Мабуть, завидували мені.

У Стели народилося лошатко, таке маленьке, намічне ще, і дідусь попросив мене підібрати йому ім'я, і я пообіцяла, що подумаю.

У бабусі були і свині. Я їм кидала свіжої трави та яблук, але їх не любила бо завжди були забрьохані.

Я ще піднімалась на полонину. Там дід має багато овець та кіз, а також маленьких ягнят та козенят, які дуже веселі і грайливі. Тут дідусь пригощав нас свіжим сиром та вурдою.

Це було надзвичайно смачно, – так і слинку проковтнула, розповідаючи.

Тут Олеся зупинилася, а діти разом із вихователькою та гідом обдарували її бурхливими оплесками. Дівчину не

зупиняли розповідати, мабуть, подумали, що дітям цікаво, що вона їм розповідала і як.

Олесю похвалили за її кмітливість до всього прислухатися та придивлятися, щоб потім передати свої знання.

– А це вовк, – почала супровідниця. – Дика хижа тварина.

Тут знову не витримала і втрутилася нетерпляче Олеся:

– Я знаю, що вовк дуже любить дідових кіз та овець і дуже часто навідує дідову полонину, але наблизитися до кошари не підпускають його дідові пси, яких у діда багато.

– А це лисиця однієї ночі забралася до бабиної сусідки та подушила кури і поносила до себе в дупло.

– А це ведмідь, – говорить супровідниця, але і тут Олеся підхоплює:

– Дідусь розказував, що ведмеді навідуються до полони, де великі тварини літують, корови та коні. Але одного разу

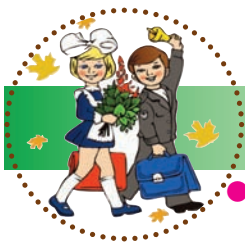
у горах на полонині заблукав і до них малий ведмедик «бур'яник», але собаки дали знати про себе і відігнали його у гори.

Повертаючись із екскурсії додому, діти засипали Олесю різними запитаннями, про що вона ще бачила там, на селі, і чи піде і цього літа до бабусі та дідуся.

Олеся відповідала на запитання, була дуже рада, адже тепер захопила всіх і радила відвідати своїх на селі.

Вона теж нетерпляче чекала наступних канікул.

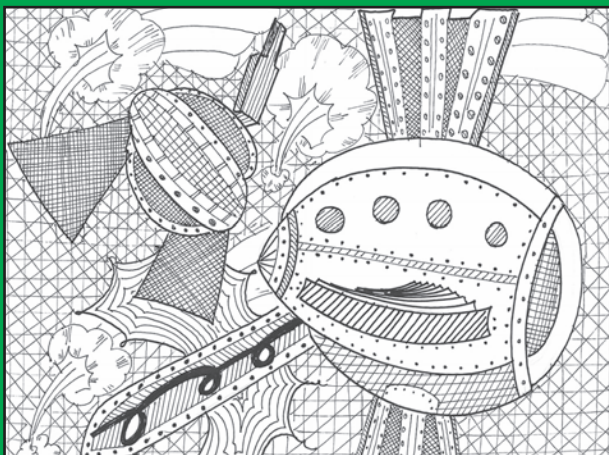

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(продовження з попереднього числа)

А корабель в який виліз гарбупесик полетів поміж зірки і планети, крізь хмари і хмарики...

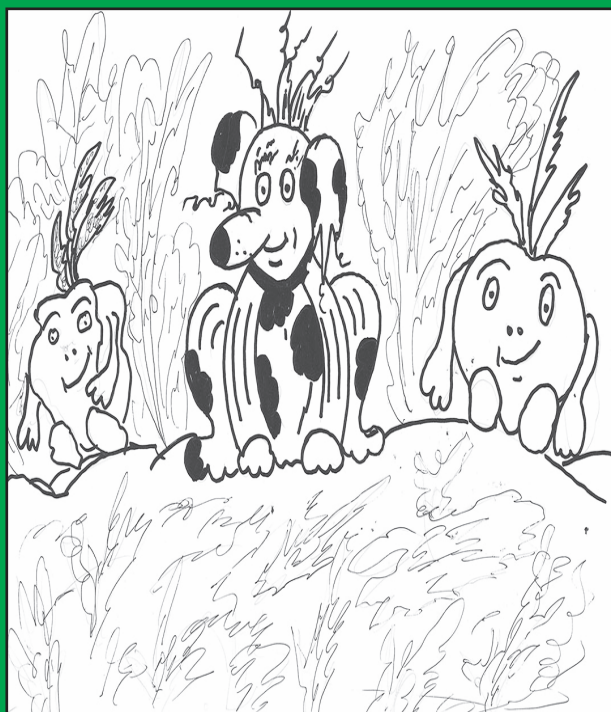
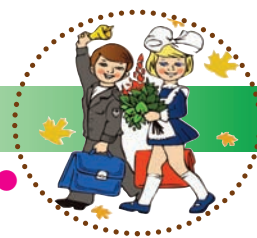
Та й не доторкнувся добре землі, як гарбупесик, вистрибнув крізь двері, і зник в кущах та бур'янах.

І приземнився на планеті Земля, на Американському континенті в штаті Колорадо, що в Сполучених Штатах Америки.

Та після трьох кроків натрапив на дивні істоти, які запитали його: «Хто ти такий?»

«Я ж-ж-ж гарбупесик, з планети Гарбузія», – відповів переляканий.

«А це моя посестриця – Редька чорнолиця».

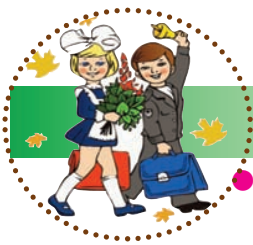

«Я Галинка Редька», – представилась красуня.

«Я теж її посестриця, а звати мене Білолиця».

Малюнки:
Степан та Михайло Трайста

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

РУСАЛЬНИЙ ТИЖДЕНЬ НА ПОЧАТКУ ЛІТА

Завершення весняного і початок літнього циклу календарних свят у східних слов'ян було пов'язане з обрядовістю на Русалії та Зелені свята. За одними етнографічними даними, Русальний тиждень тривав протягом Зеленого тижня.

За іншими – протягом наступного, вже після Зеленої неділі. Так чи інакше, – до всіх днів цього тижня було приурочено багато різноманітних обрядових дійств, які мають дуже давнє походження. Головними у цих обрядах є вшанування води і рослин. На Україні традиційно святкували Русальний

Великодень у четвер, який випадає саме на Русальному тижні. За народними віруваннями саме в цей день прокидаються мерці та з'являються русалки (нявки чи мавки). В кінці Русального тижня з ними прощаються й урочисто з піснями проводять їх за село. Дійшли згадки, як ще за часів Київській Русі на Русалії влаштовувались різні ігрища з піснями і танцями, перерядженням.

У народній уяві русалки — це божевства врожаю, покровительки рослинної сили природи. Їх і боялися, і чекали. В одних місцевостях їм симпатизували, їх жаліли, вважаючи їх добрими, але скривдженими. Подекуди навіть ставилися до них з повагою – «бо вони опікали ниви, ліси і воду». В інших краях їх називали «нечистю», якій треба догоджати і задобрювати, аби не заподіяли лиха. Практично всюди вважало-

ся, що «вони здатні вчинити зло: наслати град, зливу, бурю, потолочити жито чи залоскотати своїх однолітків на смерть». Стають русалками, за деякими уявленнями, жінки, народжені або померлі на Русальному тижні.

Найпоширенішою була думка про те, що в русалок перетворювалися самогоубці, дівчата-утопленниці. Русалками ставали і потерчата: мертворожені діти (після поширення християнства – померлі нехрещені діти).

Уявляються русалки у вигляді дівчат надприродної краси з довгими розпущеними

косами, завітчаними запашним зіллям, квітами, травами. Їхнє тіло видавалося людям білим або трохи синюватим, а одягнені вони у прозорий одяг, або ж були і зовсім голі. Русалок є «тридев'ять сестріниць», тобто 27 сестер. Вони мають свої імена. Є русалки водяні, гірські, лісові, польові й ін. Вони обживали певне місце – поле, ліс, річку, ставок чи болото і кожна з них відповідала за свою специфічну місцевості діяльність. До нас дійшли перекази про найголовніших з них.

Русалки водяні розчісують довгі золотаві або зелені коси срібним гребенем. Цей гребінь наділений чарівними властивостями. Якщо хтось знаходить згублений на березі русалчин гребінь, той набуває дару яснovidіння, цілительства. Русалки, змерзнувши в річкових глибинах, часом гріються на сонці,

(Продовження на 15 стор.)

(Продовження з 14 сторінки)

водять хороводи, колишуться на гіллі дерев, як на гойдалках, співаючи солодкозвучних пісень. Найбільш активні русалки в час, коли Місяць вповні. Вони іноді кличуть дівчат погратися з ними в хороводах: «Кума, Кума! Йди до нас!». Своїми спокусливими оголеними тілами й довгими косами вони приваблюють парубків, які ходять пізно берегами річок.

Русалки криничні переважно мешкають біля святих криниць, де вони освячують животворну воду. Саме їм жіноцтво жертвує шматки полотна, стрічки, рушники на Русальному тижні. За давніх часів таких русалок вшановували біля цілющих джерел, що зазвичай струменіли в священних гаях біля дубів та інших святих дерев. В Україні збереглося вірування, що в криницях під час Зелених свят з'являються русалки, які називаються «криниченьками».

Русалки лісові переважно опікуються молоддю дошлюбного віку. Особливо вони віддають перевагу дівочим посвятам (ініціаціям), які пов'язуються із традицією завивати вінки на березах і «кумуватися» (обряд «посестринства»). Русалки, що живуть у священних гаях, опікуються і душами померлих.

Русалки польові мешкають серед житніх полів. Згідно з народними повір'ями, від цих русалок залежала доля врожаю. Вони допомагають рослинам проростити їхні зелені паростки, наситити їх вологою, сприяти багатому врожаю. Коли жито завивається у трубки, вони охороняють хлібну ниву від дитячих небажаних відвідин, а також і від злих чаклунів, які певними чарами могли зіпсувати врожай. Для них селяни випікали свіжий хліб і рокладали його скибки на межах у полі. Чим більше ці русалки розважалися в житах, тим врожай-

нішою ставала нива. Де русалки на луках водили свої хороводи, там густішою вистала трава.

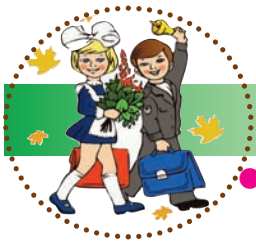
Вважається, що на Русальний Великдень веселяться й самі русалки – тільки тоді вони відчують життя так само, як і люди. Їх «пригощають» людськими стравами і разом з ними вони водять хороводи, беруть участь в ігрищах та веселощах, можуть любити й радіти життю. Та на жаль, вони ще й полюють на молодих парубків та дівчат. Особливо небезпечно купатися в річках цього тижня, бо русалки залоскотують і залишать в себе. Тому аби не потрапити до їхніх рук,

треба носити з собою полин та любисток, що відганятиме їх. Кажуть, що підстерігаючи перехожого за околицею села, русалка запитувала його: «Полин чи петрушка?» Якщо покажеш полин, русалка зникає. Якщо ж відповіси «петрушка», то вона каже: «Ти моя душка!» і може залос-

котати на смерть.

В Русальні свята не можна працювати ніякими гострими знаряддями: шити, ткати, прати, рубати, різати, колоти. Особливо не можна порушувати спокій у лісі, полі чи на березі ріки. Заборонено виконувати роботу, пов'язану із забрудненням води: прати білизну, мити підлогу, вікна тощо. В Русальний четвер ніхто не купався, бо в цей день «Русалка купає своїх дітей».

Повне поваги, ввічливе ставлення до цих та інших істот з давніх давен допомагало нашому народу в першу чергу зберегти навколишнє середовище, раціонально використовувати природні багатства. Крім того, шануючи інших, люди таким чином навчалися поважати і себе і собі подібних, опановували внутрішньою рівновагою, що веде до гармонійного співіснування. А це не так вже й мало, чи не так?

Якби мені черевики

Слова Тараса ШЕВЧЕНКА

Музика Кузьма СМАЛЬ

Швиденько ♩ = 88

Як - би ме - ні че - ре - ви - ки,
то пі - шла б я на му - зи - ки,
го-рень-ко мо - є, го-рень-ко мо - є!

Якби мені черевики

Якби мені черевики,
То пішла б я на музики.
Горенько моє!
Черевиків немає,
А музика грає, грає,
Жалю завдає!

Ой піду я боса полем,
Пошукаю свою долю.
Доленько моя!
Глянь на мене, чорнобриву,
Моя доле неправдива.
Безталанна я!

Дівчаточка на музиках
У червоних черевиках, –

Я світом нуджу.
Без розкоші, без любові
Зношу мої чорні брови,
У наймах зношу!

Відгадай героїв зарубіжних казок

У Задзеркаллі побувала,
Країною Чудес гуляла.
Кіт Чеширський не дримає,
Вказці дівчину чекає.

(Аліса)

До прогулянок він ласий,
Є на мед чутливий нюх.
Зветься плюшевий ведмедик,
Всім відомо...

(Вінні Пух)

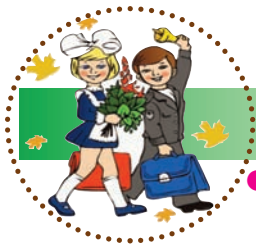
В Італії він народився,
Родиною дуже гордився.
Він не просто цибулина,
Вірний друг це...

(Чіпліно)

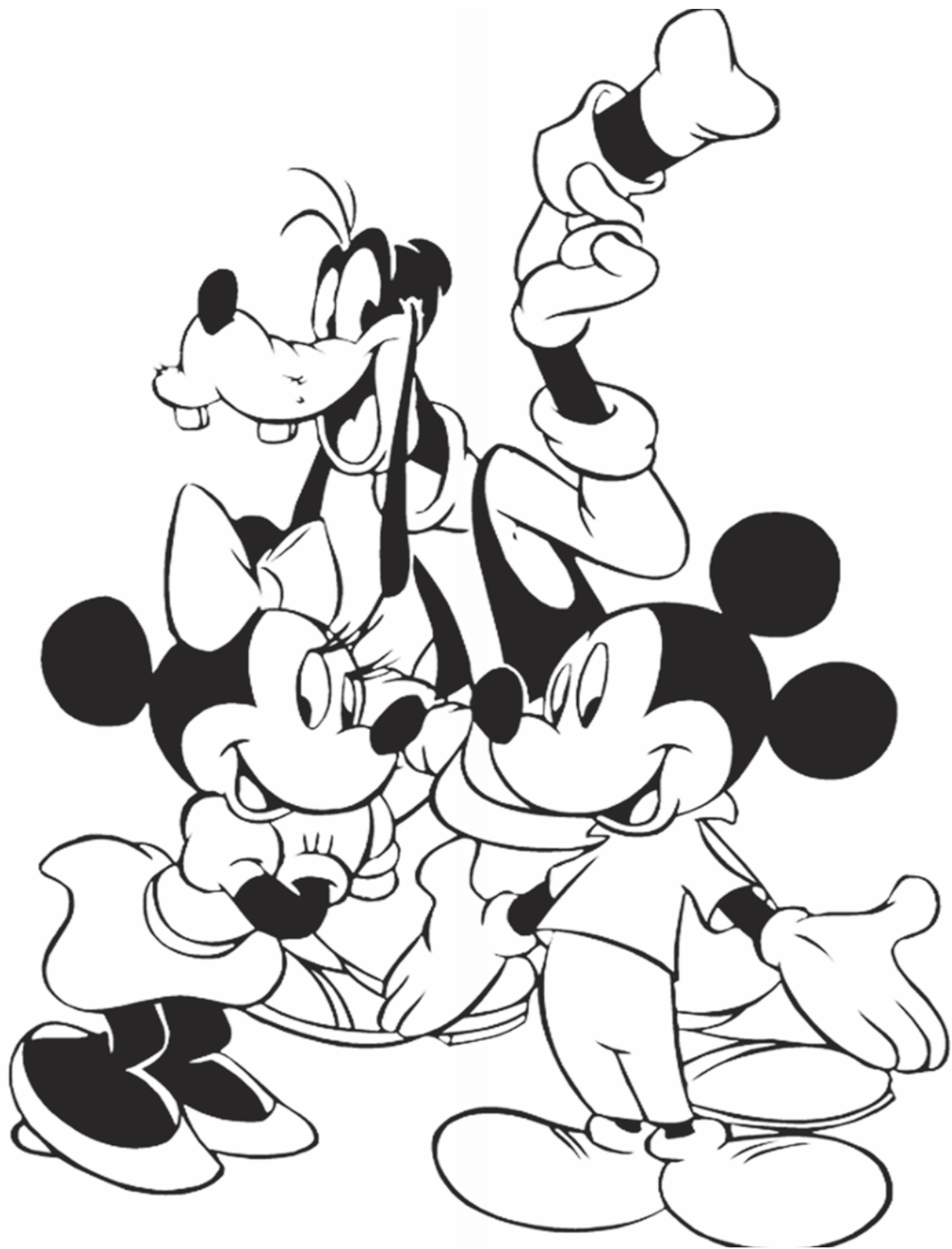

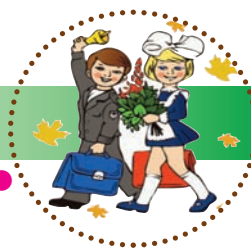
Випадково заморозила
Молодшу сестру.
І на замок одягнула
Шубу снігову.

(Ельза)

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками!

ЯК ЗРОБИТИ МАКИ З ПАПЕРУ?

Від лану, всіяного червоними вогниками маків, не відірвати очей!

Ніжні, тендітні маки здавна символізують красу та молодість. Мають ці квіти і магичну силу, адже, за повір'ями, захищають від злих сил та усіляких негараздів. А ще маки – символ щастя і благополуччя, пристрасті і загадковості.

Для виготовлення маківок із паперу потрібні:

- *креповий папір або гофрований папір,*
- *стебла для квітів (можеш взяти звичайний*

тонкий дрот або стебла від старих штучних квітів),

- *флористична стрічка зеленого кольору,*
- *штучні дратові тичинки,*
- *клей та ножиці.*

До роботи!

Виріж із червоного крепового паперу 5 пелюсточків, схожих на крапельки.

Закріпи тичинки на стеблах за допомогою флористичної стрічки. По черзі

обгортай пелюстками стебло маку. Щоб листочки не розсипалися, користуйся краплинками клею.

Тепер обгорни квітку зеленою флористичною стрічкою. Вона не клейка, проте, якщо її злегка натяг-

нути, вона дуже добре закріплюється.

Розправ креповий папір, легенько розтягнувши його пальцями, та надай квітці форми маку.

Вітаю! Маківка готова зачаровувати погляди оточуючих своєю красою та яскравістю.

Зроби стільки маків, скільки тобі потрібно для букета. Будь певен, квіти виглядатимуть, немов справжні, головне – підібрати потрібний відтінок паперу.

Пишаємося нашими дітьми!

**Андрій Бота, 13 місяців,
Луг над Тисою**

Лорена Коштюк , III клас, с. Марицея

Група дітей, с. Поєніле де суб Мунте